پەستی سەرۆک کۆمار بە کێ یە ..؟؟ … بەختیار نامیق

هەڵوەشاندنەوەی ستراتیژی ئەگەر چی هەڵوەشاندنەوەیەکی مێژوویی هەیە و درێژکراوەی هەڵوەشاندنەوەکانی تری مێژوی نەوان ئەنفەرە و تارانە ، دوو (والی) یان دو وەکیل ئێم وەکالەتە جیبەجێ دەکەن ، زۆنی زەرد وەکالەتی ئەنقەرەیە و زۆنی سەوز وەکالەتی تارانە ، لە بەشی ناوەندیشدا ئێم هەڵوەشاندنەوە بە یەکسانی دابەشکردنی پێستە لە نێوان پارتی و یەکێتیدا ، واتا پێستەکان بە پێی قورسایی دەبەت هاوشانی یەکتری بن ، ئێم دابەشکارییە لە سەرەوە بە خوارەوەیە واتا لە وەزارەتە سیادیەکانەوە تا دەگاتە ئاستی بەڕێوەبەری گشتی و خوارەوە تر بە ئاستی سەندیکاکان ، ئەگەر حیزبەکیش لە هەڵبژاردنەکاندا دەنگی هێنا بەت (یەکگرتو کەمێ .. و هتد) ئەوا بەشیان دراوە و تا ئاستێک پێستەکانیان کارتۆنی بوە و هەر لەژێر کۆنتڕۆڵی پارتی و یەکێتیدا بوە ، ئەگەر حیزبەکیش زانیبەتیان بە پێچەوانەی بنەماکانی ئێم هەڵوەشاندنەوە بوە ئەوا بە هەمو هێزی میت و ئیتلاعات هەویان داوە کە نەهێڵن گەورە بەبت ، ئەگەر چی هێزی ناوخۆی و دەنگدەریشی لەگەڵ بوبەت ، هەر بە ساختە کردن پارتی و یەکێتیان بردوەتە سەروی هەرەمەکە ، بە نمونە بزوتنەوەی گۆران کە دەیویست دەستکاری ئێم دابەشکارییە بکات و پاشکەیەتی کەتایی پێ بهێنەت و نەخشەی هەڵوەشاندنەوەی ستراتیژی هەڵبوەشێنتەوە ، لە هەمو هەڵبژاردنەکاندا ئەگەر چی دەنگی زەر گەورەی هێنا بەت ، ئەوا نەیان هێشتوە ببەت بە دەنگی یەکەم ، وەک هەڵبژاردنی پارێزگاکان هەر قاسمی سلێمانی خۆی کرد بە سلێمانیدا کە ۱۲ بە ۱۲ کەتایان پێ هێنا هەموشمان دەزانین کە چۆن بو بە یەکێتیشەوە ، هەر لەسەر زاری بەرپرسەکانیانەوە بە ئاشکرا وتراوە (سینی ئاتونی و یەک کورسی بێنن هەر لە هەرەمی دەستەڵاتدا دەبن) مادام گۆران دەیوسیت دەستکاری نەخشەی هەڵوەشاندنی ستراتیژی بکات ئەوا بە هەمو توانای ئەنفەرە و تارانەوە دژی دەوەستنەوە ، ئەگەر وردتری بکەینەوە لە بەرزترین پێستەوە ئەوا سەرۆکی کۆماری عێراق بە یەکێتی بوە و لە باڵی دەست هەڵبژێتوی یەکێتی دانراوە ، هەمو خولەکان هەر بە یەکێتی بوە کە دادنە ئارەزوی خۆیەتی ، لە بەرامبەردا پێستی سەرۆکی هەرێم بە پارتی دەبەت و کە دادنەن ئارەزوی خۆیانە ، چەند خول دەمێنێتەوە و کە دادنەن هەر ئارەزوی پارتیە و دەبەت یەکێتی پشتگیری لە بکات و یاسای بە دابتاشێ ، وەک بینیمان هەر وا بوە ،

ئەبەت هەردو پەستەکە ەای یەکتر وەر دەگرن ، بە سەرەکی کەماری عەراق دەبەت یەکە بەت بە دەی یەکەتی و هەم پارتیش بەت ، بە پەستی سەرەکی هەرەمیش هەر وا بوە ، واتا هەردوکیان ەەزامەند بون لە بەرامبەر یەکتریدا وەک بینیمان لە ەیفراندەمیشدا کارئاسانیان بە پارتی کرد (بەرهەم ساەح کە خەی کاندید کرد لەبەر ئەوەی خواست دو سەرەی لەسەر نەبو نەیتوانی ببەت بە سەرەک کەمار و ئەشتەش کە بەەینەی ئەو پەستەیان پەداوە و خەریکە حیزب و ەاگەیاندنەکەی دەپەچتەوە دوبارە کەاو دەکەنەوە سەری) .

ئەستە پەستی سەرەکی هەرەم نەماوە و هەەپسەراوە ، کاتەک یەکەتی داوای پەستی سەرەک کەمار دەکات لەبەرامبەردا دەبەت چی بدات بە پارتی ، کە بنەماکانی (بەناو) ەەککەوتننامەی ستراتیژیە ، کەواتە شەەکە لەروە دەست پە دەکات ، پارتی بە پە ی کورسی و قورسایی خەی داوای ئەو پەستە دەکات و یەکەتیش دەەە ئیستحقاقی خەمە ، کە دەبەت یان سەرەکایەتی هەرەم زیندو بکەنەوە و خولەکی تر بە بارزانی درەژ بکەنەوە (کە ئەمەش مەحاەە هەر بارازنی خەشی وازی لەهەناوە ، وازلەهەنانی دەرئەنجامی هەەی یەکەتی بوە لە بەرامبەر بنەماکانی ەەککەوتننامەی ستراتیژی) کەواتە ئەگەر یەکەتی نەتوانەت خولەکی تر بە بارازانی درەژ بکەنەوە ئەو پرسیارە دەتە گەەە کە لە بەرامبەر سەرەکی کەماری عەراق کە ئیستحقاقی کوردە و لە ناو کوردیشدا بە پە ی ەەککەوتننامەی ستراتیژی بە یەکەتیە چی پەستەک بە پارتی دەبەت کە سەرەکایەتی هەرەم نەماوە ، شەرەکە لەروە دەست پە دەکات کە پارتی بە حوکمی کورسی زەرینە (ئەبەت هەردوکیان بە تەزویری ئیقلیمی) دەەەت دەبەت ئەو پەستە بە ئەمە بەت چونکە سەرەکی هەرەم نەماوە و یەکەتیش دەلە نەخەر هی ئەمەیە ، ململانەکان لەروە دەست پە دەکات یان دەبەت هەردوکیان یەکەک هەەبژەرن کە هەم پارتی بەت و هەم یەکەتی بەت ، کە ئەستە دەنگی بەرهەم هەیە ، کە باەی دەست ەەشتوی یەکەتی چارەی بەرهەمیان ناوە مەگەر گوشاری پارتی ئەمەی پە بکات ، کەواتە شەرکە نزیکە لە بونەوە ، کە پەم وا بەت هەردو بنەماەە ئەستە بە دوای یەکەکدا دەگەەین کە خواستی هەردو لایانی لەسەر بەت ، کە من پەم وایە دوا جار لە پارتی دەبەت و یەکەتیش قبوەی دەکات لە بەرامبەر دانی وەزارەتەکی سیادیدا بە یەکەتی .

ئەمریکا و روسیا ، سوریا و عێراق ، کەرکوک و عەفرین بەرەو کوێ ..؟ بەختیار نامیق

ئەگەر هەواوەکانی کەرکوک و عەفرین لەسەر ئاستی بەریەککەوتنە لەگەیەکان بخوێنینەوە ئەوا دەکەوینە هەڵەیەکی قورس و جەرگبڕ لە خلیسکێن بەسەر هەواوەکاندا ، ئەگەر نەتوانین ئەو هێزانە بدەزینەوە کە لە پشتەوە ئاراستەی وەکیلەکانیان دەکەن ، کە دەکرێت لە نێوان هیزە گەورەکاندا بەرژەوەندی هاوبەش و بەرژەوەندی دژ بەیەک بدەزینەوە ئەو کات دەتوانین بگەینە ئەنجامێک .
ئەمریکا و ڕوسیا دوو دژ و دوو دەستن ، کە دەتوانین دژ بگەین بە ململانێ و دەستیش بگەین بە هاوبەرژەوندی ، کە هەمو ئەمانە لەسەر دو ئاست ڕو دەدەن ، ئاستەکیان خەیان دایرێکت لە ناو یاریکەدان و ئاستەکیان بە وەکیلەکانیان دەیکەن ، وەکیلەکانیش دەزانن کە کارتن بەدەم ئەوانیش دەیانەوێت ببن بە کارتێک کە بەرژەوەندی خەیانی تیا بێت ، سەرزمینی نمایشی ئەم شانیانە سەر زەمینی سوریایە و دەکرێت پشتی کەوالیش زەر شوێنی تریش بگرێتەوە بە تایبەت یەمەن و لیبیا ، کە دەتوانین بە چەند هەنگاوێک جیای بکەینەوە .
• بەرژەوەندی هاوبەشی ڕوسیا و ئەمریکا (دوو دەست).
1. لەسەر ئاستی چەکی ناوکی هەردوکیان هاو بەرژەوەندین و لەبەردەم ترسکی هاوبەشدان ، بە تایبەت کەریای باکور.
2. لەسەر ئاستی عێراق و سوریا و یەمەن و لیبیا هەردو لایان دەیانەوێت هەمان نەخشەی سیاسی سایکس بیکۆ بێت و جەرگ لە فیدڕاڵی هەبێت .
3. هەردوو لایان بەرژەوەندی گەورەیان هەیە لەگەڵ ئێران و بە جەرگ لە جەرگان دژایەتی ئەمریکا بە ئێران لە چوارچێوەی ڕاگەیاندن زیاتر دەرناچێت ئەمەش سیناریۆی نێوان خەیانە .
4. هەردو لایان باشترین کارت بەدەستیانەوە کوردە لە عێراق و سوریا هەردولایان مامەڵە بەم کارا و کارتەوە دەکەن .
5. هەردولایان لە ڕوی جیوپۆلەتیکەوە و ڕەگای گواستنەوە وە تورکیا زەر بە گرنگ دەزانن .
6. هەردو لایان دەیانەوێت چی عێراق و چی سوریا وەاتەکی یەکگرتو بێت و سیادەی پارێزراو بێت.
7. هەردو لایان چەک فرۆشن پێویستیان بە بازاڕی جەنگ هەیە تا کارا

سەربازیەکانیان ساغ بکەنەوە ، بۆیە هەردولایان بەرژەوەندیان لە مانەوەی جەنگدا هەیە .
8. هەردو لایان پێیان وایە دۆخەت میراتگیری عوسمانی و سۆفیەوی (تورکیا و ئێران) بە هاوسەنگی ئابگرن ، حوکمی ئیم ناوچەیە نەکەوێتە ژێر دەستەاتی یەکێکیان .
9. هەردو لایان پێیان وایە دۆخەت ئۆپیک و نرخی نەوت و غاز لەژێر حوکمی بەرژەوەندی هاوبەشی خۆیان بەت لە ەە ی وەکیلەکانیانەوە .
10. هەردو لایان هاوبەرژەوەندین کە هیلالی شیعە و سونە هاوسەنگ بەت .
11. هەردولایان مامەە بە کارتەکانیانەوە دەکەن و کەین وفرەشتنی پەدەکەن .

• ململانێ ی نێوان ڕوسیا وئەمریکا (دوو دژ)
1. هەردو لایان دۆیانەوەت کە چونە سەر مێزی گفتوگۆ کارتی زیاتریان پێ بەت.
2. ئێران : ئۆگەر ئێران وەکیلی ڕوسیا بەت ئەوا بە حوکمی هاوسەنگی هێز دۆبەەت تورکیا ببەەت بە وەکیلی ئەمریکا ، بەڵام ئێران توانیوێیەتی وەک وەکیلی ڕوس تا ئاستێک بەرژەوەندیەکانی لۆگەە ئەمریکاش گرێ بدات ، بە تایبەت لەسەر بڕی سوریای دیموکرات و دژی دروستبونەوەی داعش ، بۆیە ئەمریکا ئۆگەر پشتر وەک تاک جەمسەر دەستەاتی گۆڕی هەبو بەت ئەوا ئێستا بوتەوە بە دو جەمسەری و دۆبەت هەمو ئاستەکان ئابگرێت ، وە ناتە ئەوە دڵزانەت کە ئێندامەکی خۆی و سونەکان لە پشت داعشەوەن و سونە ماڵی ناتەی شەواند وەک بینیمان هەمو تەقینەوە خۆ کوژیەکانی ئەوروپا و ئەمریکا سونە بون شیعە هیچ مەترسیەکی بە دروست نەکردون ، لەسەر ئاستێکی تر کە دژە ئێران بەردەوام پڕە بە چەکە ناوکیەکانی دۆدات و بونەکی سەربازی و سیاسی و ئابوری هەیە لە یەمەن و لیبیا و سوریا و عەراق و فەلەستین و لوبنان ، ئەمریکا دۆیەوێت نەهەەت ئێران زیاتر فراوان بەت ڕوسیا پشتگیری دەکات و لەسەرکەوە دۆیەوێت وەک کارتێک بەرامبەر سونەکان بە تایبەت تورکیا بەکاری بهێنێت .

3. تورکیا : ئۆگەر تورکیا درژکراوی ناتە وئەمریکا بوبەت ئەوا ئێستا لەبەر بەرژەوەندیەکانی خۆی دۆیەوێت یاری بکات ، دۆیەوێت ببەت بە کارتی دەستی ئەمریکا لەبەرامبەردا ئەمریکا کار بە ئاراستەی تواندنەوەی دەسیەی کورد لە بەتەی سوریایەکی عەربی کە مەرجەکانی تورکیا دابین بکات ، بۆیە ئەمریکا لەبەردەم دو

بژاردەیە و دەبێت هەردوکی ئابگرێت ، لە ڕێی کوردەوە پێگەی بەهێزی هەبێت لە سوریا و بگاتە دەریایی سپی ، بەیە تورکیا دەبێتە ئەو سزامینە جیوپۆلەتیکییەی کە بە ئەوروپا و ئەمریکا گرنگە .

4. عەفرین و کەرکوک : ئێگەر بڕژەوەندی چی ئەمریکا و چی ڕوسیا لە یەکێتی فیدراڵی تورکیا بێت ئەوا کارتەکان لە نێوان ئێران و تورکیا کە دەگەڵتەوە بە گۆڕپی سوزی ئەمریکا و ڕوسیاوە دەبێت ، خۆ ئێگەر کەرکوک لە بەرامبەر عەفریندا بێت وەک دوو کارتی گرنگ لە نێوان تورکیا و ئێراندا ئەوا دوا جار مێزی سەر گفتوگۆی ڕوسیا و ئەمریکا و ئێران و تورکیا کارتەکان لە ئیستا دا گرنگترینیان کورد ، بەیە ئەوەی دەگوزرێ چی لە عێراق و چی لە سوریا ململانێ ی نێوان دو جەمسەرکەیە وپێ لە سیناریو.

دوا جار دوای هاتنەوەی ڕوس بە سەر ساحەی ململانێکان دەتوانین بڵێن جارێکی تر دو جەمسەری دروس دەبێتەوە ، کورد لە یەک جەمسەردا ئێستێرەی بەختی دروشاوە بو ، بەڵام دو جەمسەری کورد دەبێتە کارتی دەستیان ، ئێستە لە عێراقدا هەبژاردن دەکرێت و دوای ئەم هەبژاردنە کورد وریا نەبێت سیادەی هەرێم نامێنێت و دەچینەوە سەر پلەت ، وە دەگاتە ئەوەی سەرانی دەستەڵاتداری هەرێم بدرێتە دادگا ، عەفرین ئێگەر بتوانێت خۆ ڕاگر بێت تا دەگاتە ئەوەی ببێتە کێسکی ئینسانی گەورە ئەوا ناکەوێت ، بەڵام دوا جار لە ڕێی هێکەوتنی ڕوسیا و ئەمریکاوە کورد دەخنەوە بەردەست ئەو حکومەتەی کە حوکمەانی سوریا دەبێت وەک عێراق .

ماوەتەوە بڵێن دوا لوتکەی کورد قەندیلە و وا ئیستا ئێرانو تورکیا هێکەوتون کە دوای هەبژاردنکان هەرشی بە بکەن ئەبێت ئێران لە ڕێگەی عێراقکەوێ کە ئەمریکاش لەسەر مەمان مێزی هێکەوتنە و ڕوسیاشی تەدایە ، بەیە بڵەای من دوا جار کورد لە وسوریا دەچێتەوە ناو سەریایەکی یەکگرتو هەرێم سیادەی نامێنێت و پەکەکەش ناچار دەکەن بە دانوستان لەگەڵ تورکیا ، چونکە کارتی مامەڵەکان تەنها کوردە و ئەوەشی ماوەتەوە جگەی ئومێد بێت کە ڕوو بە ڕووی ئەم هاوکێشە و ئەم هێکەوتنانە بێت خراگری عەفرین و قەندیلە .

سیناریۆی خۆپیشاندانەکانی ئێران ودووبارە بونەوەی شۆشی سەوزی بە ئابڕایەتی ... بەختیار نامیق

پشتی کەوالیس و خۆپیشاندانەکان دو دیدگای تەواو جیاوازن ، ئەگەر چی تاکی ئێرانی لەژێر فشارێکی زۆری ژیاندایە و پرسی نرخی شمەک بوتە داینەمۆی ئەم خۆپیشاندانانە و دوا جار داواکاریەکان گەورەتر دەبێت بە پرسە سیاسیەکان و پرسە نەتەوەییەکان ، کاتێک زۆربەی شارەکان دەگرێتەوە ناڕەزایەتی خەڵک بە خەرجکردنی پارەیەکی گەورە بە فراوانخوازیەکانی ئێران لە دەرەوە ، لەسەر حسابی تاکی ئێرانی دەبێت ، ئەگەر ئەمە وەک سەرکیەکەی خۆپیشاندان بێت ئەوا دەبێت ووە شاراوەکانی چی بن ، ئەوە دەزانین کە ئێران بە ئەوەی بتوانێت هاوسەنگی ڕژهەڵاتی ناوەڕاست بە بەرژەوەندی خۆی تەواو بکات ، دوای دوبارە نەخشە کێشانەوەی تورکیا ، ئەوا دەبێت سەرمایەیەکی زۆر بخاتە خزمەت ئەم پلانی فراوانخوازیەوە ، ئەمەش دەبێتە دابەزینی ئاستی ژیانی تاک و خەزانی ئێرانی و ئەوەش دەزانن ئەمە وا دەکات ڕق و تووڕەی گەورە دروست ببێت ، هەر بۆیە بە دامرکاندنەوەی ئەم ڕق و تووڕەیە هەر چەند ساڵ جارێک ئێران بە خۆی خاڵی کردنەوەی ناوەوەی پێویستی بە خۆپیشاندانێک هەیە و دوا جار جگە لە دوبارە بونەوەی سیناریوکانی نەوان ئەحمەدی نژاد و موسەوی و کەروبی هیچی تری لە ناکەوێتەوە ، ئەمە دوای زنجیرە بومەلەرزەکان وەک دەڵێت وەک پێویست نەبو لە بەهانا هاتنی زیان لێکەوتوانەوە ، کە بوە دەرگای کردنەوەی هەمو رەقە ئابوری و سیاسی و نەتەوەییەکان ، ئەگەر لە ٢٠٠٩ بە ٢٠١١ شۆشی سەوز تاکتیک و سیناریویەکی خۆیان بوبێت (ئەو کات بە دەنگی ساختە و دزراو بو بەناو ئەستە سەقفی داواکان گەورەترە بە گۆڕینی سیستەمی وڵات) ئەوا ئێستا لە هەناوی ئەم خۆپیشاندانەدا و لە پەنای داواکاری خەڵک باندێک ئەم پلانی خۆ خاپێکردنەوەیە بە پێ ی پلانێکی دراسەکراو جێ بە جێ دەکەن ، ئەگەر خۆپیشاندانی ٢٠٠٩ چەند سەرکردەیەکی ئیفەرمخوازی وەک موسەوی و کەروبی سەرپەرشتی کردبێت و دوا جار هەردو باسەکە (موسەوی نژاند) دوو باڵی خامنەئی بە بێتن بە فەینی ئێران ، ئەوا ئەم جارە ئەم خۆپیشاندانە هیچ

رابەرایەتیەکی نیە ، جەرگەکە لە هەقکی گەورەی ناوەکی و ناتوانێت تا سەر بێت وبگاتە داواکاری گشتینی سیستەمی وڵات ، ئەگەر چی شەشی سەوز زیاتر پایتەختی گرتبووە و ئەم خەپیشاندانانە زەربەی شارەکانی گرتووتەوە ، بەڵام مادام بە هابەرایەتیەکی هادیکاڵ ناتوانێت بە ئامانجەکانی بگات ، هەمو ئەو خەپیشاندان و شەشانەی دنیا هەکخستنەک و حیزبەک و گروپەکی لە پشتە ، بەڵام نەک وەک کەوبی و موسەوی کە جەرە سیناریویەک بو بە خەیکردنەوەی ناوەکی و هەگەگرتن لە پلانی ئەمریکی دژیان ، دوا جار ئەمریکا و ئەوروپاش تا دەگاتە ناتە جگە لە چەند هاگەیەنراوەکی هاگەیاندنی هیچی تر هەوەستیان نابێت ، چونکە ئەوە دەزانین ئەمریکا گەپی سەوزی بە نهێنی بە ئێران هەکردوە و بەدوای هاوسەنگی هیلاڵکاندا دەگەڕێت ، ئەمەش بە ئەوەیە بتوانێت شەی کەریای باکور بکات ، بە تایبەت لە ئێستادا سین بەرامبەر سیاسەتکانی ئەمریکا بە کەریای باکور تەماویە بەیە ئەمریکا و ناتە نایانەوێت پشتوان بە کەریا دروست بکەن ، بە تایبەت ئێران و بە هەزامەندی هوسیا لە پشتی کەوالیسەوە ، بەیە لەم خەپیشاندانەدا جگە لە شەی هاگەیاندن هیچ پشتیوانیەکی مەیدانی لەلایەن ئەمریکاوە بە خەپیشاندەران لە ناکەوێتەوە و پە دەچێت هەر سیاسەتی خەیان بێت و هاگەیاندنیش وەک دەمامکەک بکار بهێنن و لە ژێرەوە هەک بن ، ئەگینا ئەگەر ئەمریکا مەبەستی بێت بە کردار دژی ئێران بێت ئەوا دەتوانێت وەک نمونە لە یەمەن بە ئاسانترین شیوە کەتای بە حوسیەکان بهێنێت ، ئەوەش دەزانین کە ئێران دەتوانێت خەتەری گەورەی هەبێت بە سەر بەریەکانی نابەکە و دەستی هەیە لەسەر وڵاتانی دەریای قەزوین کە بە یەدەگی غازی جیهانی ناسراوە ، تا دەگاتە پاکستان و ئازەربایجان و ئەفغانستان وهەتا وەزیرەیە و کشمیریس لەوەوە بە ناو ئاو و تومبەکان و ئەبو موسا و لەو بەریشەوە یەمەن و لیبیا ولوبنان و سوریا و عەراق تا ئاستەکیش ئەستە ئەگەری ئەوەی هەیە بتوانێت لە دەریای سپیدا پەگەی هەبێت ، خە ئەگەر بەس بیان توانیایە گەروی عەدەن داگیر بکەن لە هەگەی حوسیەکانەوە ئاوا دریایی سور ئاسان دەبو دەیتوانی بگاتە جەبەل تاریق.

بە بەچونی من مادام خەپیشاندان خاوەنی هەبەریەتیەکی رادیکالی هاستەقینە نیە نەک ناتوانێت بگاتە ئەنجامەکانی و هەر خەیان دروستی دەکەن و هەر خەشیان دوژمنە درەکییەکە ، کە کاە بوبویەوە لە ناوخەدا تەخ تر دەکەنەوە ، کە یەکەتی ناوەکی ئێران وەک ئەمریکا بەستراوە بە دروستکردنی دوژمنەکی گەورەی دەرەکیەوە ، دوا جار مادام ئێران و ئەمریکا هەردوکیان پەویستیان بە دوژمنەکی دەرەکی هەیە هەر خەشیان ئەو بەشایینە بە تاکتیکەک و سیناریو

ماکیاجێک بە یەکتر تەواو دەکەن ، نە ئەمریکا بە کردار دژی ئێران نە ئێران بە کردار دژی ئەمریکایە ، دوا جار دو دوژمنی کارتێنین لەسەر سفرەی بەرژەوەندی هاوبەش ، وەک چۆن شەشی سەوز تاکتیک و سیناریو بو ، ئاواش ئەم خەپیشنداناندە دەکرێتە سیناریو و جگە لە خەبەتاکردنەوەیەکی ناوەکی هیچی تری لێناکەوێتەوە ، لە پلانکانیشدا لای دوەتی ئێرانی ئاسایی ئەگەر چەند هەزار کەسکیشی لە بکوژرێت .

دیوی شاراوەی ئەوداوەکان و ئەم دەخە بەرەو کوێ دەبات..؟ … بەختیار نامیق

ئەوەی لەسەر شاشەکان دەیبینین تەنها ئەوداوەکانە ، ئەی کێ ئەوداوەکان دروست دەکات…؟ یارییە سیاسیەکانی هەر ولاتێک لەسەر بنەمای بەرژەوەندی ئەو ولاتە دەوات ، خە ئەگەر بەرژەوەندی ئەو ولاتە بەهێنیت و بیکەیت بە پەوەر ئەوت بە ئەون دەبێتەوە کە ئەو ولاتە چۆن یاری دەکات ، لەرەوە ئەوەی لە عەراق دەگوزەرە دەتوانین ناوی بنێین قەناغی دوای داعش لە عیراق و شام ، ئەوە دەزانین کە دو ولات یاریکانیان بەردەوامن لە ەژەەاتی ناوەاتسدا بە بەهێزکردنی پگەی سیاسی و ئابوری خەیان ، ئەگەر ئەو پەودانگە ەاست بێت کە دەوترێت ئاسایشی ەژەەاتی ناوەاست بەستراوە بە هاوسەنگی نێوان تورکیا و ئێرانەوە وەک دو میراتگیری سەفەویی و عوسمانی ، ئەوا لە ئێستادا ئێران توانیویەتی ببێتە ئەخەتبوتی ەژەەاتی ناوەاست و تورکیا لەم دەریای ەژەەاتەدا بوتە ماسیەیکی بچوک ، بەیە تورکیا دەیەوێت ببێتەوە بە هێزکەی جاران و چی تر بچوک نەبێتەوە لەبەرامبەر ئێراندا ، هەر بەیە تورک ئەوە دەزانن کە جیوپلەتیکی تورکیا وەک دەروازەی گواستنەوەی دنیا وەنا دەکرێت ، بەیە دەیانەوێت کارتکانیان بخەنە گە .

تورکیا دەیزانی لە بەرامبەر ەەی کورد لە ەژئاوا دەکوێتە بەردەم ئەگەری مەترسی بە سەر ئاسایشی نەتەویی ئەو وەاتە و

لایەکی ترەوە گشتن بە دریای سپی گرنگی بندەری جیهان کەمدەکاتەوە ، هەر بۆیە دژایەتیکانی گەلی بە هێزکەوتن لەگەڵ ئیران و ڕوسیا ، چونکە ئێران و ڕوسیا ئێستە دەستەاتیکی گەورەی سیاسی و سەربازیان لە سوریادا هەیە چەندین کارتیان بەدەستەوەیە دژی تورک بەکاری بهێنن ، تا ئاستێکش لە دوای هێزکەوتنامەی ئەتۆمیەوە ئێران لەگەڵ ئەمریکا بەس لەسەر ئاستی بچوک و ڕاگەیاندن ناکۆکن ، دەنا لەسەر پرسە گشتیەکان هیچ کێشەیکیان نیە ، بە لەدوانی ئەم دواییەی ترامپیشەوە ، چونکە ترامپ داوای دژایەتی نەکردەوە بەکو داوای هەمواری ئەو پەژیەی کردەوە ، دەمەنتەوە تورکیا چۆن بتوانێت خۆی هەسەنتەوە ، بە ئەمەش لە عەراقدا کار دەکات چونکە دەبێتە پێگەیەکی گرنگ بە سوریاش ، تورک ئەوە دەزانی کە سونە لە عەراقدا ئاوت بوە ، دەزانێ هیچ گرنگیەکیان پێ نەدا لە ڕزگارکردنی موسڵدا ، دەزانی تا سەر ناتوانێت مامەلە بە گاز و نەوتی کەرکوکەوە بکات ، بۆیە هەسا بە دروستکردنی کارت و دوای بە هەزی ئەو کارتە دانوستان بکات لەگەڵ عەراق و ئێران و ڕوسیا و ئەمریکا ، لە بەی سیناریویەکەوە هەسا بەم کارە ، ئەویش کورد بکاتە کارتکی بەهەزی دەستی خۆی ، لە بەگەی زانی زەردەوە کە بە هی خۆی دەزانێت ، پرسی گشتپرسی و ێفراندەمی وروژاند ، دوای ئەوەی کە ئەم کارتە توانی ئێران و عەراق بە گەپی سەوزی ئەمریکا و ڕوسیاوە بهێنێتە سەر خەتی خۆی ، دێت ئەم کارتە دەفرەشیت و خۆی بەککدەکەوێت لەگەڵ ئێران و عەراقدا ، هەمان سیناریوی ١٩٧٥ دوبارە دەکاتەوە بەەام لە وڵنەیەکی تردا ، هەر بۆیە لەناو ئەم هاوکەشاندا و لە ناو بەریەکەوتنەکاندا تورک توانی میرنشینەکەی خۆی بکار بهێنێت و بیکات بە کارتکی بەهەز ودوای بە بەرژەوەندی خۆی لەسەر مێزی سکوچکەی (ئێران + عەراق + تورکیا) دایبنێت و مامەەی پەوە بکات و بیفرەشت ، ئەبەت هەمو وڵاتانی دنیا بە ئەمریکاشەوە لەم یارییە تێگەشتبون ، بەەام کورد خۆی نەیتوانی سود لە رای وڵاتانی دنیا وەربگرێت ، هەر بۆیە ئەم کارتەی دەستی تورکیا دیوی دوهەمی بوە هەی ئەوەی هێزکەوتنک بهێنێتە ئاراوە لەسەر عەراقکی یەکگرتو ، گەانوە بە ٢٠٠٣ ، ئێستە دوای هێزکەوتنی عەراق و تورکیا و ئێران ، کوردی باشور لە بەردەم دو هێگادایە :

1. یان گەانوە بە عەراقکی یەکگرتو .
2. یان شەک کە هیچ پشتوانیک نابێت و ئەوش دەزانین هەر هەزک ئاسمانی بە دەستەوە بێت ئەو هەزە سەرکەوتوە .

جوگرافیای سیناریوکانی پارتی و دیزاینی یفراندمی تورکی ... بەختیار شارەزوری

والی میرنشینی زەرد و سەبەتەی دەوڵەتی عوسمانی .
بە هەر هۆداک لەسەر ئاستی لەکانی دەبەت بچینەوە سەر ئەو هەزانەی کە لە دەرەوە خەیان بە میراتگیری ناوچە بچوکەکان دەزانن ، هەشتا جیهان فراوانخوازی تینەپاندوە بە تایبەت لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ، بەم مانایە ئەوەی لە ناوخەی باشوری کوردستاندا ڕوو دەدات جگە لە گەمەیەکی وەاتانی زل هەزی ناوچەیی لە ی وەکیلەکانیانەوە هیچی تر نیە ، جگە لە بەشکاری لەسەر زەمینی ئەمە هیچی تر نیە ، ئەگەر ئەمریکا بیەوەت هاوسەنگی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا دروست بکات ئەو دەبەت بچیتەوە سەر هەمان بەشکاری مەژووییو تورکیا لەم جارە دەستەاتە دابماڵە و دەستەاتەکی بە دەی زل هەزکانی تیا بەت ، بە ئەوەی هەزەک هەبەت لە بەرامبەر ئەختەبوتەکەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا کە ئێرانە و سەر بە بلەکی ڕوسیە هاوسەنگی بگەڕێتەوە ، ئەبەت ڕوسیا و ئەمریکاش تا ئاستەک ڕێکن لەسەر ئەوەی هاوسەنگی هەز بگەڕێتەوە بە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، کەواتە ئەمریکیەکان و ناتە پەویستیان بە تورکیا هەیە بە ئەم هاوسەنگیە (وەک بینیمان دوا وتاری ترامپ ناوی ئێرانی هەنا و ناوی تورکیای نەهەنا) بەڵام ئەم هاوسەنگیە چەن دەبەت ، بە گەینی ئەم حکومداریەی ئێستا لەتورکیا هەیە بە گولەنیەکان ، یان ئێردەغانیەکان ناچار بکات بچنەوە سەر هەڵی بەرژەوەندی ڕێککەوتنی ڕوسی – ئەمریکی ، هەر لەم ڕاونگایەوە ئەگەر لەسەر ئاستی ناوچەیی سەیر بکەین و فەکس بخەینە سەر عەراق و باشوری کوردستان ئەوا دەبینین ناوەند بە دەست ئێرانەوەیە و هەرەمیش بەدەست تورکیاوەیە ، واتا یەکەوتنەک هەیە بە (کارت بە کارت) لە بەرامبەر ناوەندا هەرەم بدرێتە دەست تورکیا ، بەڵام ئەمە بە سەر ئاستی نەودەوڵەتی پەوستی بە سیناریو هەیە تا لەبەردەم هەڵبژرادنەکاندا بتوانن تەمەنەکی تر لە حوکمەانی بدەنەوە بە یەکتر ، بە تورکیا هەرەمی زەرد وەک میرنشینەک لەسەر دەوڵەتی عوسمانی حساب دەکرێت و مەسعود

بارزانیس والی ئەم میرنشینەیە ، ئەمەش وا دەکات تورکیا و ئێران ئاگادار لەسەر هەموو شتەکان ناکۆک بن ئەوا لەسەر هەرەمی کوردستان کەکن و هەکەوتننامەی ستراتیژی لە نێوان تورکیا بە نمایندەی پارتی و ئێران بە نمایندەی یەکێتی هەیە ، بۆیە دەکرێت بزانین سنوری جوگرافیای سیناریوکانی پارتی تا کوێ دەڕوات ، ئەم جوگرافیایە بە سیناریو لە سنوری زەرد تەدەپەڕێت و سنوری سەوزیشی گرتووەتەوە ، بە گوێپێی سەوزی هەکەکەوتنی تورکیا و ئێرانەوە ، دیزاینی ئیفراندەم دیزانەکە کە لە ئەنقەرەوە دادەڕێژرێت و هەزامەندی ئێرانیشی لەسەرە ، لە بەرامبەر دروست نەکردنی کێشە بە ناوەند کە لای ئێرانیەکان زەر گرنگە ، هەر بۆیە بە ئەم جۆرە لە ئیکلام ئێران یەکیتی خستووەتە ژێر باری ئیفرانەمەوە لە هەگەی عەبادیەوە پارێزگاری کەرکوک دەنێرێت ، تا تورکەکان لە هەگەی سونەکانەوە (بە تایبەت دوای موسڵ) کێشە بە ئێران دروست نەکەن ، جوگرافیای ئەم سیناریویەی پارتی بە دیزاینی تورکی و هەزامەندی ئێرانەوە کێشەی لە سنوری زەرد نیە ، بەڵکو دەیەوێت فراوانتر بێت سەراپا سنوری سەوزیش داگیر بکات ، ئەم ئیفرانەمە تەنها بە درێژکردنەوەی تەمەنی بارزانیە و هیچی تر ، دیزانی ئەم سناریویەش لە ئەنقەرەوە دەکرێت و بە ئاوەی بتوانێت پارتی و بارزانی وەک خەی بهەڵێتەوە ، چونکە لەسەر ئاستی بەرژەوندی گشتی تورکی ، تورکیا سودەکی زەری لەم میرنشینە وەرگرتوە ، وە تا ئێستا والی میرنشنی زەرد بەردەوام هەمو هەڵمەکانی خستوتە ناو سەبەتەی عوسمانیەوە ، دوای موسڵ هەمو عەراق دەخرێتە بەردەم هەڵبژاردنەکەوە ، بە ئاوەی پارتی بتوانێت گەورەترین دروشم بەرێتە ناو ساحەی ململانێ ی هەڵبژاردنەوە ، دیزاینی ئیفراندەم و دەوڵەتیان بە داناوە ، تا بتوانێت هەمو شکستەکانی پێ بشارێتەوە ، هەر لە حکومەت و سەرکایەتیەکی ناشەرعی و فەشلی کەرتی نەوت و کارەبا و خزمەتگوزاریەکان و وە پارتی نەیتوانیوە وەک سەرکایەتیەکی هەرەم سەرکایەتیەک بێت ببێتە هەی هەزامەندی زەرینەی هاوڵاتی و حیزبەکان ، بگرە لە سنوری زەرد تێپەڕی نەکردوە ، هەر بۆیە دەبێت دروشمەکی گەورە بەکار بهێنێت تا وەک ماکیاج شکشت و ناشیرینیەکانی پێ بشارێتەوە ، لە ئیستا جوانترین ماکیاج ئیفراندەم و دەوڵەتی کوردیە ، ئەوەش دەزانین کە دەوڵەتی کوردی دەبێت لەسەر بنەمای زانستەکی سیاسی نیت و دەبێت پایەکانی دەوڵەتداری چەسپی بێت لە هەوی (سیاسی و ئابوری خە بژێنی و ئاشتەوای نیشتمانی و حکومەتەکی دامەزاروێیی و سوپایەکی نیشتمانی) کە ئەمانە نین ئیتر چۆن دەتوانرێت دەوڵەتی کوردی دروست بکرێت ، ئەمبێت چی بە ئیران و چی بە تورکیا ئاگادار دەوڵەت سیناریویەک نەبێت بە بەرژەوندیەکانی خۆیان ، هەرگیز هەگەیان

نەدا هەر باسیشی بکرێت ، بەڵام لەبەر ئەوەی سیناریۆیەکە و هیچ لە پێگەی کوردی باشور ناگەێنێت ، خەیان دەیین ئەوە بکەن و ئەمەش ناو بەناو تازە دژایەتیتان دەکەین هەر خەیان پێیان دەکەن و هەر خەشیان بە هاگیاندن دژایەتی دەکەن ، ئەم دژایەتی کردنە سنورەکانی هاگیاندن زیاتر نابێت ، ئا لەرەوە دیسانەوە بەم سیناریۆیانە دەچنەوە سەر هەکەوتننامەی ستراتیژی و جارێکی تر بەشکاریە و نایانەوە پارتی بکەوێت ، چونکە لەو باشتریان دەست ناکەوێت ، ئەوەی دەمێنێتەوە بزوتنەوەی گەلانە ، کە شێی گەلان شێی پارتی و یەکێتی نیە ، بەڵکو گەورەتر لەوان و دێوەێت شاری کۆتایی هێنان بە دابەشکاری بکات لەسەر زەمینی باشوری کوردستان ، دێوەێت پایەکانی دەوڵەت لەسەر ئیرادەی لەکاە بێت و نەهێڵێت دیزاینەکەی لە تاران و ئەنقەرە بکرێت ، گەلان هەوە دەدات لە هەگەی بە نیشتمانی کردنی دام و دەزگا و سوپا و خەبژێیەوە ، پارتی و یەکێتی لە سوارەی حەمیدیەوە و بەسیجەوە بهێنێتە ژێر باری ئیرادەی خەیی و لەوەوە بە تورکیا و ئێران و دنیا بڵێت ئا لەرەدا ئەم مەژووە هابگرن ، ئەو کات چی تورکیا و چی ئێران ناچار دەبن ماماە لەگەە واقع بکەن ، بەیە هەمو سیناریۆکان بە ئەوەیە بە دروشمی قەبەوە بەن و شکستکانیانی پێ ماکیاج بکەن ، چونکە چی پارتی چی یەکێتی لەبەردەم ئەگەری کەوتندان لە هەبژاردنکاندا ، خەشیان ئەو هاستیە دەزانن ئەگەر پێشتر درێ و دراویان پێ بوێت ، ئەم جارە ئەوەشیان پێ نەماوە بەیە دەبێت سیناریۆیەکی گەورەیان پی بێت تا بتوانن درێژە بە هەکەوننامەی ستراتیژی و دزییەکانیان بدەن و جارێکی تر ەو بە ەوی گەلان ببنەوە ، بەڵام ئەوەی گرنگە هاوەاتی پشتی کەوالیسکان دەبینێت و دەزانێت لەسەر شانە ئەم دروشمانە ماکیاجن بە درێژکردنەوەی جوگرافیای سناریوکانی پارتی و دەیانەوێت والی میرنشینی زەرد هەمو هەلکەکان بخاتە ناو سەبەتەی دەوەتی عوسمانیەوە بە گەپی سەوزی ئێرانیەوە .

گەانکاری ناوچەیی و

بەریەککەوتنی بەرژەوەندییەکان و پاوانخوازی پارتی ... بەختیار شارەزوری

بەرژەوەندی وڵاتە زل هێزەکان خاتی کەرقی پێوەندییەکان دیاری دەکەن ، بەرژەوەندی ئەو خاڵەیە کە هێزەکان لە پێناوی کەدەکاتەوە ، دەکرێت نەخشەی بەرژەوەندی وڵاتە زلهێزەکان چەند ئاستێک بن ، لەسەر ئاستی (ئابووری ، سیاسی ، جیۆپۆلەتیکی ، گواستنەوە ، ماتریالی بەکاربردن ، بازاڕ دروستکردن ..هتد) ، پێش کەوتنی تەواوەتی داعش هەسمی دابەشکاری لەسەر بناغەی بەرژەوەندی وڵاتە بەهێزەکان دیاری دەکرێت و لە پشتی کەوالیسەوە دەگەنە هەککەوتنێک (ئەبەت میدیا و ڕاگەیاندنەکانیش هەر وەک دەمامک بەکار دەهێنرێت) ، دیارە پێش ئەوەی وڵاتەکان بچنە سەر مێزی ئەم دابەشکارییە ، هەر کامیان شەی ئەوە دەکات کە چوە سەر ئەم مێزە زەترین کارتی پە بەت ، بە ئەوەی بتوانێت کارت بە کارتی پە بکات ، ئا لەرەوە لە دوای گەردەلوولی بیابان و شاری ئەفغانستان و ئەکرانیا و بەهاری عەرەبی ، کە دەکاتە پشەوی و وڵاتە زل هێزەکان کار بە ئەوە دەکەن ، کە یارچیەکی سیاسی بەهێزبن و بچنە ناو گەمەکە و ببنە کارئەکتەرێکی بەهێز بە ئەوەی زەرترین کارت بە خەیان کەبکەنەوە و ببنە خاوەن هەمو جۆرە کارتەکان ، لەم دیدەوە ئەگەر ئەفغانستان جۆرێک لە هەککەوتن هەبوبێت بە ئەم دابەشکارییە لە نێوان وڵاتاندا بە نەمانی قائیدە (پاکستان ، هندستان ، ئێران ، ئەمریکا ، ڕوسیا ، ئەوروپا) ئەوا ئەو هاوپەیمانیەتیە لە دژی قائیدە توانی باڵانسی بەرژەوەندیەکان ڕابگرێت و پرسەی لەدانی قائیدە بچێتە بواری جیبەجێکردنەوە ، لە دوای ئەوەش ، گرژییەکانی نێوان ڕوسیا و ئەمریکا لەسەر دورگەی کریم و ئەکرانیا ، کە ئەمەش کەتای هات لە دوای دەرکەوتنی بەهاری عەرەبی ، خە ئەگەر بەهاری عەرەبی جۆرێک بوبێت بە نانەوەی پشەوی و هاتنە ناوەوەی وڵاتان جارێکی تر ، ئەوا لەم نەوەندەدا لە ڕوی ئابووری و بەرژەوەندییەکانەوە کەمێک کارتی تازە لەسەر خەتی بەریەککەوتنکان دروست دەبێت ، ئەگەر سەرزەمینی داعش خاڵی بەریەککەوتنی ئەم بەرژەوەندییانە بن ، ئەوا کەمێک یارچی تر دەردەکەونەوە بە هێزو گەو تینکی ترەوە ، پێش لە ناوبردنی داعش چی ئەمریکا و چی ڕوسیا و چی ئەوروپا بە تایبەت فەرەنسا و

بەریتانیا و چی ئێران ئەو یاریانەیان کرد کە پێوست بو بە ئەوەی ببنە خاوەن کارتی بەهێز ، بۆیە لەم یاریانەدا ئەمریکا وەک یاریکەرچیەکی سەرکی دێت و بەرژەوەندی ئەو وڵاتانە دیاری دەکات ، کە بوونەتە هێز و دەبێت لەگەیان هەک بکەوێت ، یان بەرژەوەندیەکانیان لەبەر چاو بگرێت بۆ ئەوەی بکەشە بگاتە ئامانجەکانی ، لە ئێستادا ئێران توانیویەتی ببێتە خاوەن کەمێک کارتی بەهێز (کارتەکانی پاکستان ، ئازربایجان، ئەفغانستان ، لوبنان ، بەحرەین ، یەمەن ، فەلەستین ، عێراق ، سوریا) لەبەرامبەردا بەهای هەکانی تورکیاوە تورکیا لەم یاریەدا کەمێک کارتی دەداندوە ، ڕوسیا دەبێتە خاوەن کارتی بەهێز ، بەڵێ ناتە بە ئەوەی بتوانێت نەخشەکەی سەربگرێت دەکەوێتە گفتوگۆی شاراوە لەگەڵ هەر وڵاتێک کە کارتی هەبێت ، هەر بۆیە لە ئێستادا و دوای دەرکەوتنی ترامپ ، چی بەڕێی ناتە و چی بەڕێی ڕوسیا ئێران (ئەگەر چی لەسەر ئاستی بچوک کەمێک شەر هەیە ئەویش ململانێیە بە دەستکەوتنی کارت لەبەرامبەر یەکدا) ڕەکن لەسەر دابەشکاری دوای داعش ، بە ئەم نەخشەیەش جیوپۆلەتیکی تورکیا گرنگی خۆی هەیە ، ئەگەر چی تورکیا ئاوت کراوە لەم دابەشکاریە ، بەڵام دواجار ئەگەر بەگەینی دەستەلاتی سیاسی تورکیاش بێت هەر دەبێت بیخەنەوە سەر ئەو خەتە ، بەڵام لە ئێستادا تورکیا مەترسی هەیە ، ئەم مەترسیەش وا دەکات کە ببێتە هەی داخستنی باشترین ڕێگای گواستنەوە ئەویش بەندەری جیهانە ، بۆیە وەک بەدیلێک دەبێت دەریای سپی بکرێتە ناوەندیکی گواستنەوە و بازرگانی گەورە و وە لەسەر جێبەجیکردنی ئەم نەخشەیە هەر هەزێک بکەوێتە سەر ئەم ڕێگایە ، ئەوا دەبێتە کارتێک و حسابی بۆ دەکرێت ، دەبینین یەپەگە و بەڕێی دیموکراتی سوری بە ڕاگرتنی هاوسەنگی بەشار شانسی ئەم کارتیان بەرکەوتوە ، بە ئەوەی حساب بۆ تورکیا بکرێت هاوکاری هەمەلایەنە دەکرێن ، خۆ ئەگەر ئەم ڕێگایە بە سەر دەریای سپی ببێتە هەیەک بە خەتکی تری گواستنەوەی نەوت و غازی وڵاتانی دەریای قەزوین لە ڕێگای نابکەوە ، ئەوا کەوتوتە سەر هەزەکان چۆن دەتوانن ببنە کارت لە ناو ئەم بەریەکخستنەدا ، کەواتە بە ئەوەی بژەوەندیە ئابوری و گواستنەوە و بازرگانی بەردەوامی هەبێت پێویستیان بە سوریایەک هەیە کە هەمویان ڕێک بن لەسەری و دابەشکاریەکە بەرژەوەندی هەمولایەکی تێدا بێت ، وە بە ئەوەی تورکیا ببێتە تورکیایەک لە بەرژەوەندی هەمان خەتدا بێت ، ئەوا ئەگەر لە ئێستادا خستبێتیانە دەخی بەستوییەوە ، پە دەچێت دوای سوریا لە ڕێگای گولەنیەکانەوە دەستەڵاتی تورکیا بگەڕێت ، ئەگەر ئەردوگانیەکان کار نەکەن لەبەرژەوەندی ئەو خەتدا ، دوا جار کورد

دەبێتە کێشەی گەورە ، ئەمە کورد لە سوریا توانیویەتی ببێتە کارتی بەهێزی بریبکەوتنی وەک زل هێزەکان و ئاوەشی لە هەگبەی ئاو وەک ئەندا هەیە بە سوریایەکی فیدرال کورد پێ ی ڕازیە ، دوا جار لەم یاریدا تورکیا ناچار دەبێت بە بێکەوتن لەگەیان ، دەمێنێتەوە سەر جاری مەدلی حوکمڕانی لە ناوچەکەدا چی بەرەی ناتە چی بەرەی ئەمریکی بێکن لەسەر ئاوەی کە مەدلی سوێتانی بە هێندە لەم ولاتانە پاپشتی بکەن ، لە بەرژەوەندی ئاوانداینە وەک دەبینن کوەیت و قەتەر و سعودیە و ئیمارات نەک نەبوونتە کێشە بە بەرژەوەندی وەک زل هێزەکان بێکو بوونتە قەڵغانێک بە پاراستنی بەرژەوەندیەکانی ئاو وەک ، لە بەهاری عەرەبیشدا دەرکەوت بە هێندە ولات دیموکراتی هێزم ناکرێت و دوای دەبێتە هەی پشەوی ، بەیە ئاوەی مەریوان قانع ناوی دانێت مەدلی سعودی و سوێتانی لەبەرژەوەندی وەک زلهێزەکاندایە ، بە مەرجێک ئاو سوێتانە بێت کە وەنەی کێشراوە لە ناو بەرژەوندییە هاوبەشەکاندا .

سەبارەت بە تورکیاو ئێران ئاگەر لە مژوەوە تا ئێستا هەمنی و ئاسایشی ئەم ناوچەیە بەسترابێت بە باڵانسی تورکیا و ئێرانەوە ئاوا دوای ئەم ڕووداوانە ئێران لە بەرامبەر تورکیادا بوتە خاوەن هێزەکی گەورە و تورکیا پاشکەشەی کردوە لەو دەستکەوتانەی کە هەیبوە ، خە ئاگەر باشوری کوردستان وەر بگرین ئاوا سنوری دەگەڵ و بێکەوتنی ستراتیژی جێرێک بوە لە دابەشکاری لە نەوانیاندا ، بەڵام لە دوای کەوتنی سەدام ئێران توانی ناوندی عێراق داگیر بکات و دەستکەوتیکی شیعەی تیا دروست بکات وەک خەیان دەبێن ئێران سە پایتەختی هەیە (تاران ، دیمەشق ، بەغداد) ئاوا تورکیا نەک نەیتوانی وەک باشوری کوردستان ببێتە هاوبەشی ئێران لە ێگەی سونەکانی عێراقەوە بێکو ئاوت کرا ، ئاوەی ماوەتەوە بەدەستیەوە سنوری زێردە و بە ناچاری ئێستە بەس یاری بەم کارتە دەکات ، بە ئێران کارتی سێرەکی بەغدادە نەک زانی سوز ، کەواتە کارتی سوزی دەستی ئێران لە خزمەت کارتی بەغدادایە ، بەیە بە ئاوەی تورکیا لە گەی موسڵ و سونەوە کێشە بە ئێران و ناوندی بەغداد دروست نەکات ، لەبەرامبەردا ئێران کێشە بە دەستکەوتی پارتی دروست ناکات ، هەر بەیە لە ئێستادا پارتی دەتوانێت پاوان خواز بێت و وە کردیشی ، دەکەوتە سەر ئاوەی تا چندە تورکیا دەگەیتەوە ناو بەغداد و بەرەی سونە دەچنەوە ناو پرسەی سیاسی ، یان بە تواوەتی لەسەر ئەم خەتە دەکەوتە خوارەوە ، بەیە پارتی دەتونێت پاوان خواز بێت و سود لە یەکێتی دوای تابانی وربگرێت و هەر بە بێکەوتنی ستراتیژی لەبەرامبەر سەرەک کەماری عێراقدا کە هیچ کێشەیەک بە

عەبادی دروست نەکات ، دەبێت لە باشوریش یەکێتی هیچ کێشەیەک بە سەرکی هەرێم دروست نەکات و بە سیاسەتی پاوانخوازی پارتی ئازی بن و ببنە پاشکۆ ، ئەمە هەڵوێستی نیشتمانپەروەرانە و تارانە ، واتا کارت بە کارتە ، ئاوەی کە دەیووت دەستکاری ئێم نەخشەیە بکات تەنها گەلانە کە نێک ناچێتە سەر دابەشکاری هەڵوێستی ستراتیژی ، بەڵکو دەیووت دەستکاری ئێم نەخشەیە بکات و هەڵی بوشنێتەوە ، شەڵی گەران دژی پارتی و یەکێتی نیە ، بەڵکو لەوە گەورەترە و دەیووت هسمی بەرژەوەندییە نەتەوایەتیەکە لەو دیو ئیرادەی دابەشکاری ئێرانی و تورکیەوە بکات ، لەبەردەم ئێم هەڵگایدا کاتێک پارتی و یەکێتی دژایەتی گەران دەکەن ئاوە نمایندەی ئێران و تورکیا دەکەن و ئێران وتورکیاش ئاوە بەباش دەزانن کە سەرانی ئێم دو حیزبە بکەنە بزنس و بیانبەستن بەخیانەوە ، تا هیچ هەڵگریەک وەک خیان دەڵێن نەمێنێت لەبەردەم هەڵکەوتنی ستراتیژی نێوان تورکیا و ئێراندا بە نمونەی گەلان ، لەگەڵ هەمو کەمو کوێیکانی گەراندا ، تەنها گەلان لە دەرەوەی ئێم هەڵکەوتنە دەیووت ئێم هەڵگی پاشکێیتیە کە لە میرنشینکانەوە دێت ببێت و هەرێم ببێت بە خاوەن ستراتیژی سەربەخۆی خۆی ، شەڵی گەران لە یەکێتی و پارتی گەورەترە ، ئاوە ئێران و تورکیایە ناهەڵن گەران یاری سیاسی بکات ، دوا جار ئۆگری گەلانکاری داوی ئێم دابەشکاریە گەلان مەحکوم دەبێت بە گەینی یاریێکی وەک ئاوەی واقعی سیاسی دەیخوازێ ، گەر وا نەکات پرسەی خۆی دەبینێت .

دەنگێک لە مەژووەوە هاوار دەکات, ئێم شەڕە ئاگرین ..... بەختیار شارەزوری

ئایگرن تکایە ئایگرن
ئێم خوێنەی ئەمە سەرچاوەکەی لەوەوە دێت
کە خەنجەرەکانی خەمان
پشتی نیشتمانیان بریندار کرد
ئێم زامانە جە شەلاقی دوژمن بوە و

دراوەتە دەست براکانمان
ئایگرن تکایە ئایگرن
ئەم هێشتایە هێشتایەکی شومە و
کە دەت چارەکی کشتی نیشمان وێران دەکات
ئایگرن چی دی
مەبنە دەستی دوژمن بۆ شیواندنی نیشتمان
مەبنە پەنجەی دوژمن بۆ سەر بڵێپیتکەی
ئەو تفەنگانەی ووڵێ ئەمەن
مەبنە دوربینی هێشنکردنەوەی نەخشەی داگیرکەران
ئایگرن ...
لە مێژە ئەمە خاکمان تاڵان دەکرێت
وڵاتمان هەراج فرۆش دەکرێت
تورک و عەرەب و فارس
سێ دەندەن جگە لە پیسکردنی خاکمان هیچی تر نین
مەبنە کارتی دەستیان
تکایە ئایگرن
وتمان ئەوە شەشتان کرد و
بونە دزی ناو ماڵەکانمان
وتمان ئەوە بۆ دەمامکی شەشەوە
وڵاتتان کردە کایەکی هەرزان
دەزانین ئەوە... شەشگەڵەکانی دونە
بونەتە چەتەی خەمڵی ناومان
کە بەهای خۆتان لە دەست دا
بەهای نیشتمانیش مەفرۆشن
مەبنەوە بە سواری حەمدیە
مەبنەوە بە یەزدان شێر
مەبنەوە بە جەبەجەکاری پلانەکانی دوژمنان
تکایە ئایگرن
دەنگەک لە مێژەوە هاوار دەکات
چی دی لەمە زیاتر
بەرگی مێژوو خوناوی مەکەن
لەمە زیاتر
مێژوو شەرمەزار مەکەن
وەک خۆتان هیچ نین
شانازیەکانمان سەر مەبڕن
گەریلا و پێشمەرگە بزوتنەری نەتەوەیەکن
ئایەک لەسەر خونی گەریلا و پێشمەرگە دشکێتەوە

مەیدانە دەست نەوەی گورگەکان
کچە گەریلایەک شوناسی مرۆڤایەتی و کوردە
هەر دەستەک خوێنیان بەژێ
وە هێشی بەردەم ویژدان و مژووە
تکایە ئایگرن
قەندیل دەی نیشتمانە
بونی نەتەوەیەکە
بە گەریلا … بە پێشمەرگە
لە لێدان دەکەوە
ئەو وەسیەتی پیاوانی ئازایە
کە قەندیل لەبەردەم پلانی جاش و دوژمناندا
هەرگیزا و هەرگیز نانەوە
ئایگرن
ئەو مژوە و کە تۆ بو
دەموچاوتان پە دەکات لە تف
پێتان دەکات لە حاشای جاشایەتی
دەمامکی دوژمن لەسەر دەمو چاوتان لابەن
چی تر با دەنگی مژو بەسەر قەندیلەوە هاوار بکات
نابینن چۆن نیشتمان هاوار دەکات
نابیستن دەنگەک لە مژوە دێت
نەفرەت لە بونتان دەکات
ئایگرن چی دی مەبنە جێبەجێکاری
پلانی دوژمنان
ئایگرن ئەم شەرە نەفرەتیە ئاگرن .

عیبرەت لە جێبەجێکردنیدایە … بەختیار شارەزوری

ئەگەر گەلان هەوەک بو بێت بە ئەوەی ڕوتی مژوی بەریەککەوتنەکان لەسەر لاشەی نەتەوەیی کورد کرا بێت و کەتای پێبهێنرێت ، یان ئەوەی پە ی دەوترێت ڕەکەوتنی نەوان تورکیا و ئێران ، کە بە درێژایی مێژوو کورد بوتە چەکی دەستیان و کارتی دەستیان بە شێ و

فرەشتنەوەی کارتکنایان بۆیکتر ، ئەمش هەر لە شکانەوە تا دگاتە میرنشینەکان و هەر لە سواری حەمیدیەوە تا دگاتە یزدان شەر درژ کراوتەوە ، لە ئستاشدا خی بە فرمکی ترەوە نمایش دکاتەوە ، ئگەر سیری ئامانجکانی بزوتنەوەی گان بکین ئەوا کار لسەر دو هەندی سیاسی و ستراتیژی دکات :

1. ستراتیژی سربخە : واتا هرەم ببتە خاون ستراتیژی سربخی خی و ئران و تورکیا وک دو دوەتی دراوسە بن ، لسەر بنمای برژەوندیە هاوبشکانیان و بنماکانی دوەتی دراسە مامە بکن ، نک پاشکیەتی بە ستراتیژی ئرانی یان تورکی ، بە ئەمش زمینی گشتی لبار بو چ لسەر ئاستی ناوچیی و چ لسەر ئاستی جیهانی ، بە مانایکی تر بزوتنەوەی گان ویستی لە هگی دنگ و کورسی پرلەمانیەوە بە خباتکی بە خون و پرلەمانی قورسایی هبت ، کار بە ئم ئامانجانی بکات ، وە کار لسەر دروستکردنی فشار بکات بە سەر پارتی و یەکتی تا ئو هکەوتنە ستراتیژیە کە هیە و درژکراوی هەمان هکەوتنە مژویکانی تری نەوان تورکیا و ئرانە هبوشنرتەوە و هکەوتن لگە ئم دو وات بکاتە هکەوتنکی تر و هرەم خاونی سربخی خی بت ، خە ئگەر کورد لە ئستادا بوبتە هزک کە هەمو برکان پویستیان پی ی بت ، ئوا کورد دتوانت لەم کاتدا ئو هگە مژویە بپچەت و بونیادی خی بنەت ، بە تایبەتی تر دوای بهاری عرەبی و درکوتنی داعش ، کە زمین لبار بو بە ئوی کورد بتوانت لە پاشکیەتییەوە ببتە هزکی کاریگر و هاوپیمانی هەمو برکان .
2. بە نیشتمانی کردنی پرسکان : لسەر ئاستی ناوخیش دیویست کار بکات لسەر گواستنەوەی جری حکومانی و دوەتداری لە ئقی خە و پاشایەتی و ولی عهدەوە بە سیستمکی پرلەمانی پتو و بە نیشتمانی کردنی ئو دزگایانەی کە هەندی نیشتمانیان هیە ، وک ئوی تفسیر دکرا گان نهاتبو بە ئوی هزکانی تر سفر بکاتەوە ، بەکو دیویست هزکان ناچار بکات ، کار بە بە نیشتمانی کردنی پرسە گرنگکان بکن ، تا ئامادە بن ئم هگی مژویە ببن و ئم هلە سیاسی و جوگرافی و ئابوری و جیپلەتیکییە لدەست نچت ، گان ویستی ئیرادیکی وا دروست بکات کە ئم هلە بکاتە قناغی وەرچرخانی مژوویی .

ئوی جگەی تەمانە پارتی و یەکتی لبار برژەوندی سرانیان نک نیان توانی کار بە ئم ئامانجانە بکن ، بەکو جارکی تر بونەوە بە پاشکیەکی کارتنی و بردوامیدان بە هکەوتنامەی

ستراتیژی ، کە جگە لە وەکالەتی ئێرانی و تورکی هیچی تر نیە و هەمان مەژووە خەی دوبارە دەکاتەوە ، وە بەمشێوە نەوەستان دەستیان کرد بە دانانی سەدان سیناریو بۆ دژایەتی کردنی گەلان کە نەخشەکەی لە تاران و تورکیاوە بۆ دەکێشرا ، خۆ ئەگەر گەلان مەبەستی بوو بایەت نەخشەی سیاسی هەرێم بگۆڕایەت ، ئەوا ئەو گۆڕینە بو کە لە بەرژەوەندی نەتەوەییدا بوو ، وە لە زەرەری بازرگانە جاشەکانی تورکیا و ئێراندا دەبو ، بۆیە هەر زو کۆتنە داشتنی سەدان سیناریو بۆ گەلان و بۆ تایبەتیتر نەوشیروان مستەفا ، خۆ ئەگەر ئیرادەیەکی نیشتمانی بەهەز هەبوایە ئەوا چی ئێران و چی تورکیاش ناچاردەبون بەم هەکەوتنە ، چونکە بەرژەوەندی گەورەیان لەگەڵ هەرێم هەیە و وەک ئای نەودەوڵەتیش ئەو ئامادەگیەی تیا بو هاوکاری ئەم پرسە نیشتمانییە ببایەت ، بەڵام کاتێک کە بزوتنەوەی گەلان لەبەر نەبونی یەک دەنگی نەیتوانی ئەم کارە بۆ ئامانجەکانی بکات و بۆ تایبەتی تر دوای نەخشە کۆتنی مام جەلال و دروستبونی فرە دەسەڵاتی ونبونی سەنتەر لە ناو یەکێتیدا ، پارتی وەک حیزبێکی تاکتیکی توانی بۆ تەواوەتی یەکێتی بکاتە پاشکۆیەکی لەرزۆکی خۆی و تەواوی دەستەڵاتەکان لای خۆی کەبکاتەوە ، بۆیە بزوتنەوەی گەلان یارییەکەی گۆی بەوی نەهەڵەت هاوسنگی هێزی نێوان زێنی سۆز و زێنی زەرد بگۆڕایەت و زیاتر پارتی فراوانخوازی بکات و گوێ بە دەنگ و ئەنجامی سندوقەکانی دەنگدان نەدات ، بۆیە کاری لەسەر پرسی هەکەکۆتنی نێوان گەلان و یەکێتی کرد ، بەڵام هەر زو دیار بو کە یەکێتی ئەو یەکێتیە نیە تازە بتوانایەت ئەو ئیرادەیەی هەبایەت کار بۆ هاوسەنگی هێز بکات ، بەهەی تەکتیکەکانی پارتییەوە ، هەر بۆیە گەلانەوە بۆ هەکەکۆتنە ستراتیژیەکە و ئەو ناهاوسەنگی دەستەڵاتیان قبوڵ بو کە ئێستە یەکێتی وەک پاشکۆی کارتێنی دەبینرایەت ، بۆ مانایەکی تر هەکەکۆتنی ستراتیژی بەشکاریە لە نێوان تورکیا و ئێراندا و پارتی و یەکێتی وەکالەتی ئەم دو دەوڵەتە دەکەن ، ئیتر هەر هێزێکی تر لەدەرەوەی ئەمانە دروست بایەت دەبایەت ئازی بایەت بۆ پشکی لەسەر حسابی یەکێکیان وەک یەکگرتو ، کەمڵە و حیزبە بچوکەکانی تر ، لە ناو ئەو هەکەکۆتنە ستراتیژیدا ، ئیتر ئەوەی پێ ی دەوترایەت دەنگ دان ئەنجامەکەی هەر دەبایەت بچێتەوە سەر هەمان دابەشکاری پێستەکان لە پشکی پارتی و یەکێتی ، گەلان هەر زوو ئەوەی دەزانی کە عیبرایەت لە تاکتیک و سیناریو شوان خەڵەتێندا نیە ... بەڵکو عیبرایەت لە جیاجیکردنیدایە ... ئەگەر بزانن و دەرکی پێ بکەن .

٢٠١٧ چی دەگوزەرێ ...؟ ... بەختیار شارەزوری

بە ئەوەی بتوانیت ئارستەی گەلانکاریيەکان بدزیتەوە ، ئەوا لە هەوانگەی بەرژەوەندی هەر وەاتەک و پەیوەندی لەگەڵ وەاتانی تردا کار بکرێت ، وە ئەو هەوداوانەی ئێستە هەیە و لە ساڵی نوێدا ئەگەری چی گەلانکاریەکی تر هەیە ، ئەمبەت هەر وەات و هەر هاوپەیمانیەک لە چواچێوەی بەرژەوەندی تاک وەات و بەرژەوەندی کە وەاتان کار دەکات ، بەریەککەوتنەکانیش لە چوارچێوەی بەرژەوەندی هەمە لایەنەوە کاری پێ دەکرێت ، ئەگەر وامان کرد لە هونگەی بەرژەوەندیەوە بیخوێنینەوە ، ئەوە دەتوانیت تا ئاستێک یان ٦٠٪ ی هەوداوەکان ببینین، وە هەر کەسەو بەپێ ی دیاریکردنی ئارستەی بەرژەوەندیەکان لە هویەکەوە دەیبینێت ، ئەوەی دەکرێت پێشبینی بکرێت ئەم خاڵانەن :

1. ئەمریکا مامەڵە لەگەڵ هەز دەکات و دەیەوێت هەمو هەزەکان لە چوارچێوەی ئەو بازنەی بێ کەشاوە کێبکاتەوە لە بەرژەوەندی خۆی و هاوپەیمانەکانی بیجوێنێت ، بەبێ ئەمریکا هەربیارێک لەسەر گەلانکاریەکان مەحاڵە ، لە ئێستادا لەسەر سوریا خاڵی هاوبەش هەیە لە نێوان بەرەی ئەمریکا و بەرەی هوسیدا وە خاڵی ناکۆکیش هەیە هەردوکیان لە ململانێدان بێ بەدەستهێنانی زەرتیرن قازانج .
2. لەسەر ئاستی سوریا ، کە دەکرێت لقی هەمو ناکۆکیەکان لەسەر جێستەی سوریا ببینرێت ، لەسەر خاڵی سەرکیەکان کێک دەبن چونکە بەرژەوەندی هاوبەشیان هەیە ، بەریەککەوتنێ سەرتاییەکان بەردەوامی دەبێت ئەویش بێ بەدەست هێنانی کارتی زیاترێ لە هەدو سەربازگەکە بە ئەوەی کە چونە سەر مێزی گفتوگۆ هەر هەر یەکەیان کارتی زیاتری پێ بێت .
3. تورکیا کە دەچێتە سەر سفرەی لاقرەق ئەوا داعشیش دەبێتە کارتری دەستی ئەم بەرەیە ، لە بەرامبەردا ئەمریکا دەست دەخاتە ناوخۆی تورکیا بە گەینی دەسەاتی تورکیا لەڵ ی کارتی گولەنیەکانەوە .
4. داعش دەمێنێت و تەنها لە ٢٠١٧ دا لە عیراقدا وەک هێزکی دیار نامێنێت ، لە عیراقدا لە هێزکی دیارەوە دەگۆڕێت بە هێزکی نادیار ، لەبەر ئەوەی تورکیا بەشدار پێ دەکەن لە چوار چوەی ئەو

هێکگەوتنێ ٣ قۆیی (ڕوسیا +تورکیا+عێراق) داعش وەک کارتی دەستی تورکی لێ سوریا دەمێنێتەوە بەڵام بە پێی بەرژەوەندیەکانی تورکیا بچوک دەبێتەوە تا ئاستی بون بە نادیار .
5. سەربازگەی ڕوسی لە هێگەی هەزێ درێژکراوەکانیەوە کەنتەڵی دەریای سپی دەکەن .
6. لە عێراقدا سەنتڕاڵ بەهێز دەکەن و هێمو هێزکان ناچار دەکەن پێیوەست بن بە دەسەڵاتی ناوەندی شیعەی درێژکراوەی ئێرانەوە .
7. کێرکوک دەبێتە ئیدارێیەکی سەربەخۆ ، تا ئێو کاتەی کورد ڕازی دەبێت بە داواکاریەکانی ناوەند ، داعش لە حوێجێ دەهێنەوە وەک کارت بەرامبەر کورد .
8. پارتی و یەکێتی هێکگەوتنامەی ستراتیژی تەختر دەکەنەوە دوای هێکگەوتنی تورکیا و ئێران و ڕوسیا و هێمو هێزکان ناچار دەکەن بچنە زسەر ئێو خەتێ .
9. کارتەکان پێیوەندیان زیاتر پێکەوە توند تر دەبێت ، ئێران کە من ناوم ناوە ئەختەبوتەکەی هێژەمۆنی ناوەڕاست ، کارتەکانی زیاتر دەبێت و پێیوەندی نێوان کارتەکانی زیاتر دەکات (کارتەکانی عێراق ، لوبنان، بەحرێن ، یەمەن ، سوریا، ئێفغانستان ، فەلەستین ..هتد)
10. ولاتانی خلیج ناچار دەبن بە یەکگەوتن لەگەڵ ڕوسیا .
11. نرخی نەوت بەرز دەبێتەوە وەک کارتی شەڕ دژی چین.
12. بە کوردانی باکور لە ٢٠١٧ دا لە ترسی دوبارەنەبونەوەی ئەزمنی عێراق ، تورکیا لاواز تر بێت ئەگەری فشاری توند تر دەبێت لەسەر کوردەکان .

بۆ نەوشیروان مستەفا بەدەنگ ...؟ بۆختیار شارەزوری

نەوشیروان مستەفا وەک هێکخەری گشتی بزوتنەوەی گەلان کاری لەسەر ئامانجەکانی ناو بزوتنەوەکەی کرد ، بەوەی لەم زەمەنەدا ژینگەی گشتی ناوچەیی لەبارە بە ئەوەی کورد بتوانێت لەو کێت و بەندە مێژویە بێتە دەرە و درێژکراوەی ستراتیژی وڵاتان نەبێت ، کاری ئەم پیاوە دژی هیچ کەسایەتیەک نەبوە ، هەندە نەبێت کاری لەسەر

بەینی ئەگەی (مەژوو کرد) کردو ، بۆی ببینە خاونی ستراتیژی سەربەخۆی نەتەوەیی خەمان ، ئەو کات وەاتانی ناوچە وەک دراوسێ ناچار دەبون کە مامەڵە لەگەڵ هەرەمەکی سەربەخۆی خاوەن ستراتیژ بکەن ، نەک وەک پاشکۆی بەرژەوەندیەکانی خەیان ، نەوشیروان مستەفا دەیویست یەکێتی و پارتی ناچار بکات بە دەست بەردان لە هەکەوتنی ستراتیژی و کار بێ بە نیشتمانی کردنی کەی پرسەکان بکەن ، لەبەر ئەوەی هەکەوتنی ستراتیژی هەندە هەکەوتنەکە لە نەوان تورکیا و ئێراندا ، هەندە هەکەوتنەک نیە لە نەوان پارتی و یەکێتیدا تەنها بە وەکالەت نەبێت ، ئەم پیاوە ویستی دەستی پارتی و یەکێتی لە پاشکۆیەتی دەربهێنێت و بیانکاتە خاوەن سیستم و ستراتیژی خەیان و دەستاو دەستکردنی دەسەڵات بکاتە نەریت ، بەڵام لەبەر ئەوەی بەرژەوەندی سەرانی پارتی و یەکێتی بەستراوە بە هەکەوتنی ستراتیژیەوە ، وە بە ئێران و تورکیاش قازانجە کە کەلتوری خەڵ حکوم بکات ، تا سەرەک خەڵ بگرن کەی هەرەم بگرن، ئەم پیاوە کە زانی نە پارتی و نە یەکێتی ئەو ئیرادەیان نیە و دروشمەکانیان جگە لە سیناریو و ماکیاج هیچی تر نیە ، چونە ناو دەسەڵاتەوە تا گوشاریان زیاتر بێت ، بەڵام تورکیا بە تایبەت (چونکە تورکیا لە عێراقدا بەس پارتی بە دەستەوەیە وەک کارت و سونە پێراوێز خراوە… بەڵام ئێران ناوەندی عێراقی بەدەستەوەیە بۆیە نێیان هەشت ئەم ئامانجە بکرێتە کردار) ، داواجار بە ناچاری گەڵایەوە بە یاریەکی تر ، کە هاوسەنگی هێز بو ، بەڵام هەر زوو بە پلانی تورکیا کار بە دوکەرت کردنی یەکیتی و یەکگرتو کراو نێیان هەشت ئەم هاوسەنگیەیش سەر بگرێت و گەڵانەوە بە هەکەوتنە ستراتیژیەکە کە ئێستا هەمو حیزبەکان پاشکۆن تێیدا ، تاکە هێزێک لە بەرامبەر پاوان خوازی پارتیدا گەڵانە و بەردەوامیش لە ململانێدایە ، وە نەوشیروان مستەفا دەیزانی کە ئەم یاریە یاریەکی ناچاریە ، وە ئەوەشی دەزانی لە سایەی حکومەانی ئەم دو حیزبەوە ئەم دەخە دەبێت ، بۆیە وەک سالی ١٩٩٠ چاوەڕێ ی گەڵانەکی ناوچەیە ، وەک گەردەلولی بیابان و هاپەین (ئەگەر تەمەن باقی بێت) کە لە ئێستادا دەکاتە پەڕەسەی موسڵ و دوای موسڵ ، ئەم پیاوە دەزانێت کە دەسەڵاتە لەکاییەکان توانای گەڵانیان نیە بە ئاراستەی ئامانجەکانی بزوتنەوەی گەڵان ، هەموی بەستراوە بە گەڵانکاریە دەرکیەکان و بە تایبەتی تر گەڵانکاریە ناوچەیی و جیهانیەکانەوە ، بۆیە ئەم پیاوە هەر کات زانیبێتی دەتوانی یاری خەی بکات و کاریگەری دەبێت ، ئەوا یاری خەی کردو ، هەر کاتیش زانیبێتی هەر یاریەک بکا یاریچیەکی گەورەتر هەیە لە دەرەوە ، ئەوا یاریەکەی خەی وەستاندو ، لە ئێستادا وەک ١٩٩١ چاوەڕێ ی

دوای موسڵ ، ئاوەش دەزانێت کە تورکیا بە بەرژەوەندی سەرانی (ئاکەپە) تواند تر دەبن لە دژایەتی کردنی ناتۆ و ڕوسیا ، ئەمەش نزیکی دەکاتەوە لە کۆنارى بچوک بونەوە بە تایبەت دوای ئاوەی کە نەیتوانی بەشداری موسڵ بکات وەک هێزێکی کاریگەر ، بگرە لاوەش بچوک تر هێشکانی بە سەر تەلعەفەر سفر بویەوە ، لە بەرامبەردا ئێران لە هەر چوار لاوە لە فراوان بوندایە ، بە جۆرێک وەاتانی خلیج بە سوعدیشەوە ترسی هاتنی حشدی شعبیان هەیە بە ناو سوریا ، کە بە ئاشکرا ئێران دەچێنێ ناو سوریا ، بەگومان بە گەپی سوزی ناتۆ و ئەمریکا و ڕوسیاوە ، چونی مسعود بارزانی بە ئیمارات هەر لەم چواچۆیەدایە ، وە دابەزینی بە پرسی هەبژاردن هەمان کاریگەری گورە بونی ئێران و بچوک بونەوەی تورکیایە ، نەوشیروان مستەفا کە بەدەنگ چاوەڕی ئەم گەڕانکاریانەیە ، ئیتر دوای ئەم گەڕانە یاری سێیەمی نەوشیروان مستەفا دەست پێ دەکاتەوە و دەتوانێت ببێتە ئاراستەکەری نەوەی سێیەم وەک ساڵی ١٩٩١ ، ئەم پیاوە بەیە بەدەنگ چاوەڕێ ی یاری یارچیەکانی ناو گەڕپانکەیە و دوای دەرانی یەکێکیان ئەم دێتە ناو گەڕپانکە و یاری سێیەم دەست پێ دەکات ، بەگومان بە تێگەیشتن لە تاکتیک و فێڵکانی یارچیەکانی بەرامبەری ، وە ئێستە لە دورەوە سێیری دەکات و باش لە فێڵکانیان تێدەگات ، ئاو کات نەوشیروان مستەفا بە کردار دێتە دەنگ.

گۆڕەبونی شێقام و بچوک بونەوەی حیزب... بەختیار شارەزوری

ئەگەر کەمەگا پانتاییەک بوبێت و حیزبەکان هاتبێتن هێی دەستاتی خۆیان کشا بێت و هەر حیزبە و پانتاییەکی بە خۆی داگیرکردبێت ، ئەگەر پێشتر حیزب جێ ی متمانەی بێشک لە کەمەگا بوبێت و باوەی تاک وا بوبێت کە بتوانن کار لەسەر دروشمەکانیان بکات ، ئاوا ئێستە ئاوەی جەگەی پەکەنین و گاتەجاییە ئاو دروشمانەن کە حیزبەکان هەیان گرتبو ، ئەگەر پێشتر تاک پێ ی وا بوبێت کە بە دەنگی دەتوانێت دەستاتەکان بگەڕێت ، ئاوا ئێستە لەسایەی دو

حیزبی بە ئەرزش دەنگی تاک هیچ ناکات جگە لە یارییەکی بە تام ، ئەگەر پشتر تاک باوەی بە دەنگدان بوبت بە ئەزسیەن ، کە کار لەسەر دامەزراویی بونی کەی دەزگا نیشتمانییەکان بکات ، ئەوا لەسایەی تاکتیک و سیناریوکانی ئەم دو حیزبەو ، ئەو ماکیاجی بە خیان کردبویان ، هەمان ماکیاجیان بە ئەزسیەنیش کرد و هەنگی خیانیان کردە بەری ، ئەگەر هەوەک بوبت لەلایەن گەلانەو بە گەنی ئەم دەخە و جە ی هیوای شەقام بوبت ، ئەوا لەسایەی جاشایەتی و پاپشت بە هەزی بگانە هەوەکانی بزوتنەوەی گەلانیش خرایە کەلانکی داخراوەو ، ئەستە شەقام چی تر ئەو شەقامە نیە کە پشتر حیزبەکان کەرتیان کردبو ، ئەستە لە سایەی حکومەانییەکی مافیاوە دەخەک خوەقاوە ، کە نەهامەتییەکان هەمو تاکەکی گرتوەتەوە ، گەیشتوەتە ئاستی بژەوی تاک ، بە جەرەک کەی کەمەگا توشی دامانک هاتوە ، چیتر شەقام خەی هەدەستە خەتی دابەشکاری حیزبەکان لەسەر جەستەی خەی دەستەتوە ، هەر شەقام خەی دەت ، دەموچاوی ناشیرنی حیزب لەسەر جەستەی خەی دەر دەکات ، چونکە نەیان توانی کلتوری دەستاودەستکردن و سەروەری یاسا گەورەتر بکەن لە منداەدانی حیزب ، بە ەیگایەکدا ەشتن کە ەگای شکستی ئەم جەرە مەدیلە بو لە حیزب ، تا ئەرا دەتوانین ناوی بنەن ململانە ی شەقام و حیزب ، لە داوی دەرکەوتنی کاریگەری دەرئەنجامەکانی شکستی ئەم دو حیزبە لە ەوی حکومەانییەوە ، دوای داکەوتنی دەمامکی دەموچاویان و خراپی بژەوی تاک ، دواجار تاکەکان هیچ شونک بە گەپانی خیان نازانن تەنها گەپانی شەقام نەبت ، بە جەرەک کوانی حیزب حاشا لە حیزبەکانیان دەکەن و دەگەنەوە لای دایکی شەقامیان ، ئەمەش پشکی شەر بەر پارتی و یەکەتی دەکەوت ، لەبەر ئەوەی گەان خەی لە شەقامەوە دروست بوە ، زوتر کوانی گەان دەچنەوە ناو باوەشی شەقام ، ئەگەر چی گەان دەیویست یاساکانی گشتی بە هەمو تاکەک بت بە جیاوازی دەنگ و ەنگ ، بەیە دەبینین کوانی گەران ناتوانن لە شەقام هەبین ، ئەوەی دەمەنتەوە لە دەرەوەی دەنگی شەقام ئەو حیزبانەن کە خاوەنی دەستەات بون و ئەم شکستەیان بەرهەمهەناوە ، دەرئەنجام شەقام زەر گەورەتر دەبت لە حیزب و دەبتە یەک دەنگ ، ئەگەر پشتر ناەزایەتییەکان داینەمەی بزوەنەری چەند حیزبەک بوبت ، ئەوا ئەستە ئەوەی جگەی گەتەجاییە هەمو حیزبەکانن ، ئەگەر چی بزوتنەوەی گەان ەخنەی خەک ئەوەیە کە بە ئەوەی ببتە کوەی شەقام دەبت لەوە گەورەتر بت کە ئەستە هەیە ، دەیانەوت گەان ببتە فشار بە دو حیزبی گندە ، بەام کاتک دەبینن لە ئاستی دەخی دەست تەوەردانی دەرەکی و جاشایەتی ئەم دو حیزبەدا و جوەاندنیان بە کەنتەەکانی

تاران و ئەنقەرە هیچیان بە ناکرێت ، ئەوا شەقام خۆی دەتە قسە و دەکەوێتە جوڵە .
ئەوەی گرنگە لە ئێستادا دەرئەنجامی حوکمەانی ئەم دو حیزبە بوتە هۆی دامانی دەخی بژێوی تاک لە دەنگ دەرانی خۆشیان ، زۆر خۆسکانە شەقام لە داواکارییەکانی مامۆستایانەوە بوتە شەقامکی تووڕە و شوێنک بۆ ڕیسواکردنی حیزب ، ئەوەی گرنگە ئامانجی ئەم خۆپیشاندانانە لە چوارچێوەیکی بچوکدا قەتیس نەکرێت ، دەبێت چوارچێوەی داواکارییەکان گەورەتر بکرێت بۆ مافێ یاسای و گشتیەکان ، تەنها لە چوارچێوەی موچەی مامۆستایاندا نەبێت ، سنوری موچە ببڕێت بۆ هەمو ئەو داواکاریانە کە دەبێتە هۆی گۆڕینی ئەم حکومەت و دەستەاتە بۆ حکومەتکی تەکنەکراتی چاودێری کراو ، پێویستە لەوە بگەین ئیتر ئەوە حیزب نیە دەچێت بۆ قۆرمکی سور هەندە لە جەستەی حیزب بۆ خۆی داگیر دەکات ، چی تر شەقام خۆی دەتوانێت سنوری متمانە و دەسەاتی حیزب لەسەر جەستەی خۆی دیاری بکات ، دەبێت لەوە تێ بگەین کە دەسەلاتی شەقام باڵا ترە لە هەمو ئەو سیناریو و گۆڕتاجاییانە کە ئەم دو حیزبە دیکەن ، گەورەترە لەوەی شەقام گوێ بۆ گرانی درزنەکان بگرێت ، گەورەترە لەوەی بۆ دروشم ەوی ڕەشی خەیان سپی بکەنەوە.

دەرکەوتە و سیناریۆکانی گۆڕانکاری موسڵ .. بەختیار شارەزوری

بۆیاری گۆڕانکاری هەر یەک لە ڕەقە و موسڵ ، ئەوەندەی بۆیارکە لای ووڵاتانی زل هەڵە ، ئەوەندە لای ووڵاتانی ناوچەیی نیە ، تەنها ئەوەندە نەبێت لە داهاتنی ئەم نەخشەیدا تا چەندە دەتوانرێت ئەم ووڵاتانە و ئەم هەزانە بخرێنە خزمەت ئەو ئامانجە ، کە ووڵاتانی زل هەزی وەک ڕوسیا و ئەمریکا دایان ڕشتوە ، کە بە جۆرێکە هەتا فەرەنسا و بەریتانیاش هەندە نیگەرانیان هەیە ، بەوەی کە لە نەتەوە یەکگرتوەکان ئەمریکا و ڕوسیا ئامادە نەبون نهێنی هەرش کردنە سەر ڕەقە و موسڵ ئاشکرا بکەن ، لەم نەوەندەدا ئەمریکا و

ڕوسیا لە کاتی ئەم پەیوەندیدا مامەڵە لەگەڵ هێز دەکەن و کە پێشتر بوونەتە هێزی خراپ بۆ ئەم دوانە ، ئێوا دەکەوێتە چوارچێوەی بڕژەوەندی ئەم دو زل هێزەوە ، ئیتر وڵاتانی وەک ئێران و تورکیا هەر یەکەیان دەیانەوێت بە پێی بڕژەوەندی خۆیان بچنە ناو ئەم نەخشەیەوە ، ئێستە لەسەر و بەندی ئازاد کردنی موسڵدا تورکیا دەیەوێت داعشکانی ناو موسڵ و هەقەی دەست بکەوێت (کە پێشتر خۆی ناردبوونی) بۆ ئێو شەڕەی کە تورکیا پێی وایە دوای هەقە و موسڵ توشی دەبێت ، ئێوەی تورکیا لێی دەترسێت بە پلەی یەکەم پشک نیە لە موسڵ و هەقە ، بەڵکو ترسی کوردی هەیە دوای ئەم شەڕانە لە پلانی ئەمریکا و ڕوسیادا ببێتە کیانێک لە چوارچێوەی فیدراڵیدا لە وڵاتانی سوریا و عێراقدا وە دوایش ئەم داوایە لە تورکیا بکرێت ، بۆیە دەیەوێت هەر چۆنێک بێت داعشکان ببات ناو تورکیا بیان کات بە جۆندرمە و میت بە شەڕەی کورد دوای ئەم شەڕانە ، لە ئێستادا خەونی ئیمپراتۆری عوسمانی نێک کۆتایی پێ هاتوە ، بەڵکو دەیەوێت تورکیا بە مانا جوگرافییەکەی لەدەست نەچێت ، لە سەر ئاستی وڵاتانی ناوچەش سعودیە و قەتەریش وەک پێویستی بڕژەوەندی تورکیا نایەتەوە ، بۆیە تورکیا ئێوەندەی شەڕەی دژی کورد دەکات و شەڕەی پاراستنی سنورەکانی دەکات ، ئێوەندە شەڕ بە فراوانخوازیەکەی ناکات کە خۆی بانگەشەی بۆ دەکات ، بە کورتی تورکیا دەیەوێت هەرچۆنێک بێت پاشماوەی داعش بکاتە کارتێک بۆ پاشەڕۆژی خۆی بە دژی کورد ، لە ئێستاشدا کە ئێران و ئەمریکا و ڕوسیا تەنها کەشەی بچوکیان هەیە ، بەڵام لەسەر دەسیە گەورەکان هێکن ، ئەمەش دژ بە بڕژەوەندییەکانی تورکیایە .

لە شەڕەی موسڵدا و لە ئێستادا پشمەرگە لە سنورەکدا دوستێت و هاوپەیمانی عێراق دەست پێ دەکات وەک حشدی شعبی و هێزی سەربازی عێراق ، دوای ئێوەش هاوپەیمانی پەکەکە دەست پێ دەکات ، کە ئەمە بۆ تورکیا مایەی نیگەرانیە ، چونکە نێک تورکیا هاوپەیمانی پێ نەدرا بەڵکو دژەکانی تورکیا هاوپەیمانی سەرەکی دەبینن ، بۆ هەمو دیوەکاندا تورکیا لەسەر مێزی داشتنی ڕزگارکردنی موسڵ بۆ قۆد پەکەکە نابێت ، بۆیە تورکیا ئاگاری ئێوەی هەیە لە بڕامبەر بڕگریکردن لە پاشماوەکانی داعشدا توشی شەڕەکی دەڕاو بێت ، خۆ ئاگەر پلانی B وC بکار بهێنێت دور نیە پەکەکە شەڕ بڕێتە قوڵایی تورکیاوە ، بۆ ئەمەش کەمەڵک سیناریو هەیە کە ئاگەر کاریان پێ بکات دور نیە توشی دەڕانکی گەورە بێت ئێویش لە هاوپەیمانی پارتی و کۆنە بەعسیەکان و سونەکانەوە هاوەڵی ڕزگارکردنی داعشکان بدرێت و بە مەبەستی خۆی بکاریان بهێنێت ، ئێوەی دەمێنێتەوە دوای موسڵ کە پێچێت تورکیا لە عێراق دڕبکرێت و کوردیش لە باشور بگەڕێتەوە ناوەند و گەپی سوزیش بۆ

لایەنگرانی ئێران هەبکرێت لە عێراقدا ، ئەوەی دەمێنێتەوە ئەو هاستیەیە کە دوای موسڵ کار لەسەر وەدەرنانی تورکیا دەکرێت و عێراقکی فیدراڵی دروستبکرێت بە هەزامەندی وەاتانی ڕوس و ئەمریکا و ئێران ، بە دوای موسڵ و چەنیەتی ئیدارەدانی موسڵ سیناریەیی ئاشکرا نەکراوی ئەمریکا و ڕوسیا ئەبێتە ئەجێندای بەیەوەبردنی موسڵ ، ئەویش کردنی بە چوار پارێزگا و وەک هەرێمکی فیدراڵ مامەناوەی لەگەڵ بکرێت ئیتر ئەو سیناریویانەی کە لەلایەن کورد و سونەکان و عێراقەوە خراوەتە ڕو پێ ناچێت هیچیان کاریان پێ بکرێت .